

III

(Akty prijaté podľa Zmluvy o EÚ)

AKTY PRIJATÉ PODĽA HLAVY V ZMLUVY O EÚ

SPOLOČNÁ POZÍCIA RADY 2008/944/SZBP

z 8. decembra 2008,

ktorou sa vymedzujú spoločné pravidlá upravujúce kontrolu vývozu vojenskej technológie a materiálu

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

a potláčanie nedovoleného obchodovania s konvenčnými zbraňami.

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 15,

keďže:

- (1) Zámerom členských štátov je stavať na spoločných kritériách, na ktorých sa dohodla Európska rada na zasadnutiach v Luxemburgu a v Lisabone v rokoch 1991 a 1992, a na Kódexe správania sa štátov Európskej únie pri vývoze zbraní, ktorý prijala Rada v roku 1998.
- (2) Členské štáty uznávajú osobitnú zodpovednosť štátov, ktoré vyvážajú vojenskú technológiu a materiál.
- (3) Členské štáty sú rozhodnuté stanoviť vysoké spoločné normy, ktoré budú všetky členské štáty považovať za minimálne pre riadenie a obmedzovanie transferov vojenskej technológie a materiálu, a posilniť výmenu príslušných informácií s cieľom dosiahnuť väčšiu transparentnosť.
- (4) Členské štáty sú rozhodnuté predchádzať vývozu vojenskej technológie a materiálu, ktoré by sa mohli použiť na vnútornú represiu alebo medzinárodnú agresiu, alebo by mohli prispieť k regionálnej nestabilite.
- (5) Zámerom členských štátov je posilniť spoluprácu a podporovať zbližovanie v oblasti vývozu vojenskej technológie a materiálu v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP).
- (6) Boli prijaté doplnujúce opatrenia proti nezákonným transferom v podobe Programu EÚ pre prevenciu
- (7) Rada 12. júla 2002 prijala jednotnú akciu 2002/589/SZBP ⁽¹⁾ o príspevku Európskej únie k boju proti destabilizačnému akumulovaniu a rozširovaniu ručných zbraní a ľahkých zbraní.
- (8) Rada 23. júna 2003 prijala spoločnú pozíciu 2003/468/SZBP ⁽²⁾ o kontrole sprostredkovania zbraní.
- (9) Európska rada prijala v decembri 2003 stratégiu proti šíreniu zbraní hromadného ničenia a v decembri 2005 stratégiu proti hromadeniu a nezákonnému obchodovaniu s ľahkými a ručnými zbraňami a ich muníciou, ktoré vyvolávajú zvýšený spoločný záujem členských štátov Európskej únie o koordinovaný prístup ku kontrole vývozu vojenskej technológie a materiálu.
- (10) V roku 2001 bol prijatý akčný program OSN na prevenciu, potláčanie a odstraňovanie nedovoleného obchodovania s ručnými zbraňami a s ľahkými zbraňami vo všetkých jeho hľadiskách.
- (11) V roku 1992 bol zriadený register konvenčných zbraní Organizácie Spojených národov.
- (12) Štáty majú v súlade s právom na sebaobranu, uznaným Chartou OSN, právo na transfer prostriedkov vlastnej obrany.
- (13) Uznáva sa želanie členských štátov zachovať si obranný priemysel ako súčasť svojej priemyselnej základne, ako aj svojho obranného úsilia.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 191, 19.7.2002, s. 1.⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 156, 25.6.2003, s. 79.

- (14) Posilňovanie technologickej a priemyselnej základne európskej obrany, ktoré prispieva k vykonávaniu spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, najmä spoločnej európskej bezpečnostnej a obrannej politiky, by mala sprevádzať spolupráca a zblížovanie v oblasti vojenskej technológie a materiálu.
- (15) Zámerom členských štátov je posilniť politiku Európskej únie v oblasti kontroly vývozu vojenskej technológie a materiálu prostredníctvom prijatia tejto spoločnej pozície, ktorou sa aktualizuje a nahrádza Kódex správania sa štátov Európskej únie pri vývoze zbraní prijatý Radou 8. júna 1998.
- (16) Rada 13. júna 2000 prijala Spoločný zoznam vojenského materiálu Európskej únie, ktorý sa pravidelne reviduje, pričom sa podľa potreby zohľadňujú podobné vnútroštátne a medzinárodné zoznamy ⁽¹⁾.
- (17) Únia musí zabezpečiť konzistenciu svojich vonkajších činností ako celku v rámci svojich zahraničných vzťahov v súlade s článkom 3 druhým odsekom zmluvy, v tejto súvislosti Rada berie na vedomie návrh Komisie na zmenu a doplnenie nariadenia Rady (ES) č.1334/2000 z 22. júna 2000 stanovujúceho režim Spoločenstva na kontrolu exportov položiek a technológie s dvojakým použitím ⁽²⁾,

PRIJALA TÚTO SPOLOČNÚ POZÍCIU:

Článok 1

1. Každý členský štát posudzuje podané žiadosti o vývoznú licenciu na položky zo Spoločného zoznamu vojenského materiálu EÚ uvedeného v článku 12 od prípadu k prípadu podľa kritérií uvedených v článku 2.
2. Žiadosti o vývoznú licenciu uvedené v odseku 1 zahŕňajú:
 - žiadosti o licencie na fyzický vývoz vrátane vývozu na účely licencovanej výroby vojenského materiálu v tretích krajinách,
 - žiadosti o licencie na sprostredkovanie,
 - žiadosti o licencie na prevoz alebo prekládku,
 - žiadosti o licencie na každý nehmotný transfer softvéru a technológií, napríklad prostredníctvom elektronických médií, faxu alebo telefónu.

⁽¹⁾ Naposledy zmenený a doplnený 10. marca 2008 (Ú. v. EÚ C 98, 18.4.2008, s. 1).

⁽²⁾ Ú. v. ES L 159, 30.6.2000, s. 1.

Právne predpisy členských štátov určia, v ktorom prípade sa pri žiadostiach vyžaduje vývozná licencia.

Článok 2

Kritériá

1. Prvé kritérium: Dodržiavanie medzinárodných záväzkov členských štátov, najmä sankcií prijatých Bezpečnostnou radou OSN alebo Európskou úniou, dohôd o nešírení zbraní a o iných otázkach, ako aj iných medzinárodných záväzkov.

Vývozná licencia sa zamietne, ak by bolo schválenie okrem iného v rozpore:

- a) s medzinárodnými záväzkami členských štátov a ich záväzkami dodržiavať zbrojné embargá uvalené Organizáciou Spojených národov, Európskou úniou a Organizáciou pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe,
- b) s medzinárodnými záväzkami členských štátov, ktoré vyplývajú zo zmluvy o nešírení jadrových zbraní, dohovoru o biologických a toxínových zbraniach a dohovoru o chemických zbraniach,
- c) so záväzkom členských štátov nevyvážať akékoľvek druhy protipechotných mín,
- d) so záväzkami členských štátov v rámci Austrálskej skupiny, Kontrolného režimu raketových technológií, Zanggerovho výboru, Skupiny jadrových dodávateľov, Wassenaarskeho usporiadania a haagskeho Kódexu správania proti šíreniu balistických rakiet.

2. Druhé kritérium: Dodržiavanie ľudských práv, ako aj medzinárodného humanitárneho práva v krajine konečného určenia.

— Po posúdení postoja prijímajúcej krajiny k príslušným zásadám, ktoré ustanovili medzinárodné nástroje v oblasti ľudských práv, členské krajiny:

- a) zamietnu vývoznú licenciu, ak existuje zjavné riziko, že by sa vojenská technológia a materiál, ktoré sa majú vyviezť, mohli použiť na vnútornú represiu;
- b) pri vydávaní licencií do štátov, kde príslušné orgány Organizácie Spojených národov, Európskej únie alebo Rady Európy zistili vážne porušovanie ľudských práv, postupujú mimoriadne opatrne a pozorne, od prípadu k prípadu a s prihliadnutím na povahu vojenskej technológie alebo materiálu.

Na tieto účely technológia alebo materiál, ktoré by sa mohli použiť na vnútornú represiu, budú zahŕňať okrem iného technológiu alebo materiál, pri ktorých existuje dôkaz, že navrhovaný koncový užívateľ používa túto alebo podobnú technológiu alebo materiál na vnútornú represiu, alebo pri ktorých sa dá predpokladať, že sa zmení ich uvedené konečné použitie alebo koncový užívateľ a že sa použijú na vnútornú represiu. V súlade s článkom 1 tejto spoločnej pozície sa starostlivo zväži povaha technológie alebo materiálu, najmä ak sú určené na účely vnútornej bezpečnosti. Vnútorná represia okrem iného zahŕňa mučenie a iné kruté, neľudské a ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie, hromadné alebo svojvoľné popravy, zmiznutia, svojvoľné zadržania a iné vážne porušovanie ľudských práv a základných slobôd, ktoré sú uvedené v príslušných medzinárodných nástrojoch v oblasti ľudských práv vrátane Všeobecnej deklarácie ľudských práv a Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

— Po posúdení postoja prijímajúcej krajiny k príslušným zásadám ustanoveným v nástrojoch medzinárodného humanitárneho práva členské štáty:

c) zamietnu vývoznú licenciu, ak existuje zjavné riziko, že by sa vojenská technológia alebo materiál, ktoré sa majú vyviezť, mohli použiť pri vážnom porušovaní medzinárodného humanitárneho práva.

3. Tretie kritérium: Vnútorná situácia v krajine konečného určenia z hľadiska existencie napätia alebo ozbrojených konfliktov.

Členské krajiny zamietnu vývoznú licenciu na vojenskú technológiu alebo materiál, ktoré by vyvolali alebo predĺžili ozbrojené konflikty alebo prehĺbili existujúce napätie alebo konflikty v krajine konečného určenia.

4. Štvrté kritérium: Zachovanie regionálneho mieru, bezpečnosti a stability.

Členské štáty zamietnu vývoznú licenciu, ak existuje zjavné riziko, že zamýšľaný príjemca by vojenskú technológiu alebo materiál, ktoré sa majú vyviezť, použil na agresiu proti inej krajine alebo na násilné uplatnenie územných požiadaviek. Pri posudzovaní týchto rizík členské štáty okrem iného zohľadňujú:

a) existenciu alebo pravdepodobnosť ozbrojeného konfliktu medzi príjemcom a inou krajinou;

b) územné požiadavky voči susednej krajine, ktoré sa príjemca v minulosti pokúsil uplatniť silou alebo sa tým vyhrážal;

c) pravdepodobnosť, že sa vojenská technológia alebo materiál využijú na iné účely než na legitímnu národnú bezpečnosť a obranu príjemcu;

d) nutnosť nenarušiť regionálnu stabilitu výrazným spôsobom.

5. Piate kritérium: Národná bezpečnosť členských štátov a území, za ktorých vonkajšie vzťahy zodpovedajú členské štáty, ako aj spriatelенých krajín a spojeneckých krajín.

Členské štáty zohľadňujú:

a) možný vplyv vojenskej technológie alebo materiálu, ktoré sa majú vyviezť, na vlastné obranné a bezpečnostné záujmy, ako aj záujmy členských štátov, spriatelенých krajín a spojeneckých krajín, pričom uznávajú, že tento faktor nemôže ovplyvniť zohľadnenie kritérií dodržiavania ľudských práv, regionálneho mieru, bezpečnosti a stability;

b) riziko využitia dotknutej vojenskej technológie alebo materiálu proti ich ozbrojeným silám alebo ozbrojeným silám členských štátov a spriatelенých a spojeneckých krajín.

6. Šieste kritérium: Správanie kupujúcej krajiny voči medzinárodnému spoločenstvu, najmä pokiaľ ide o jej postoj k terorizmu, povahu jej spoločenstiev a dodržiavanie medzinárodného práva.

Členské štáty okrem iného zohľadňujú doterajšie správanie kupujúcej krajiny, pokiaľ ide:

a) o jej podporu alebo podnecovanie terorizmu a medzinárodného organizovaného zločinu;

b) o dodržiavanie jej medzinárodných záväzkov, najmä o nepoužívanie sily, a medzinárodného humanitárneho práva;

c) o jej angažovanosť v oblasti nešírenia zbraní a v ďalších oblastiach kontroly zbrojenia a odzbrojovania, najmä podpis, ratifikáciu a vykonávanie príslušných dohôd o kontrole zbrojenia a odzbrojovaní uvedených v písmene b) prvého kritéria.

7. Siedme kritérium: Existencia rizika, že sa v kupujúcej krajine zmení použitie alebo užívateľ vojenskej technológie alebo materiálu, alebo že sa technológia alebo materiál opätovne vyvezú za nežiaducich podmienok.

Pri posudzovaní vplyvu vojenskej technológie alebo materiálu, ktoré sa majú vyviezť, na prijímajúcu krajinu a pri posudzovaní rizika, že by sa takáto technológia alebo materiál mohli dostať k nežiaducemu koncovému užívateľovi alebo by sa mohli použiť na nežiaduci účel, sa berie zreteľ na:

- a) legitímne obranné záujmy a záujmy vnútornej bezpečnosti prijímajúcej krajiny vrátane akejkoľvek účasti na aktivitách Organizácie Spojených národov alebo iných aktivitách na udržanie mieru;
- b) technická spôsobilosť prijímajúcej krajiny použiť takúto technológiu alebo materiál;
- c) schopnosť prijímajúcej krajiny uplatňovať účinnú kontrolu vývozu;
- d) riziko, že sa takáto technológia alebo materiál opätovne vyvezú na nežiaduce miesta určenia, a doterajšie správanie prijímajúcej krajiny, pokiaľ ide o dodržiavanie ustanovení o opätovnom vývoze alebo o predchádzajúcom súhlase s opätovným vývozom, ktoré vyvážajúci členský štát považuje za vhodné ustanoviť;
- e) riziko, že sa takáto technológia alebo materiál dostanú k teroristickým organizáciám alebo k jednotlivým teroristom;
- f) riziko reverzného inžinierstva alebo nezamýšľaného transferu technológie.

8. Ôsme kritérium: Zlučiteľnosť vývozu vojenskej technológie alebo materiálu s technickou a hospodárskou kapacitou prijímajúcej krajiny, pričom sa prihliada na to, že je žiaduce, aby štáty pri plnení svojich legitímnych potrieb bezpečnosti a obrany čo najmenej využívali ľudské a hospodárske zdroje na účely zbrojenia.

Členské štáty na základe informácií z príslušných zdrojov, napríklad zo správ Rozvojového programu Organizácie Spojených národov, Svetovej banky, Medzinárodného menového fondu a Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, zohľadňujú, či by navrhovaný vývoz mohol vážne narušiť trvalo udržateľný rozvoj prijímajúcej krajiny. V tejto súvislosti posudzujú relatívnu úroveň vojenských a sociálnych výdavkov prijímajúcej krajiny, pričom tiež zohľadňujú každú pomoc EÚ alebo bilaterálnu pomoc.

Článok 3

Táto spoločná pozícia nemá vplyv na právo členských štátov uplatňovať prísnejšie vnútroštátne politiky.

Článok 4

1. Členské štáty rozošliť podrobnosti o zamietnutých žiadostiach o vývozné licencie v súlade s kritériami tejto spoločnej pozície spolu s vysvetlením dôvodu ich zamietnutia. Skôr, ako

niektorý členský štát udelí licenciu, ktorú iný členský štát alebo štáty zamietli pre v podstate rovnakú transakciu v uplynulých troch rokoch, poradí sa najprv s členským štátom alebo štátmi, ktoré zamietnutia vydali. Ak sa aj po týchto konzultáciách členský štát rozhodne, že licenciu udelí, oznámi to členskému štátu alebo štátom, ktoré vydali zamietnutia, a podrobne svoj postup zdôvodní.

2. Rozhodnutie o transfere alebo o zamietnutí transferu akejkoľvek vojenskej technológie alebo materiálu zostáva v právomoci každého členského štátu. Pod zamietnutím licencie sa rozumie, že členský štát odmietne povoliť skutočný predaj alebo vývoz dotknutej vojenskej technológie alebo materiálu, ktorý by sa inak uskutočnil, alebo uzavretie príslušnej zmluvy. Na tieto účely môže zamietnutie podliehajúce oznámeniu v súlade s vnútroštátnymi postupmi zahŕňať zamietnutie povolenia na začatie rokovaní alebo zamietavú odpoveď na formálnu úvodnú žiadosť o informácie o konkrétnej objednávke.

3. Členské štáty nakladajú so zamietnutiami a konzultáciami ako s dôvernými informáciami a nevyužívajú ich na obchodné účely.

Článok 5

Vývozné licencie sa udeľujú iba na základe spoľahlivých predchádzajúcich vedomostí o konečnom použití v krajine konečného určenia. Vo všeobecnosti sa vyžaduje dôkladne preverené osvedčenie o koncovom užívateľovi alebo náležitá dokumentácia a/alebo nejaký druh úradného povolenia, ktoré vydala krajina konečného určenia. Pri posudzovaní žiadostí o licencie na vývoz vojenskej technológie alebo materiálu na účely výroby v tretích krajinách členské štáty zohľadňujú najmä možné využitie hotového výrobku v krajine výroby a riziko, že by sa mohlo zmeniť použitie alebo užívateľ hotového výrobku, alebo že by sa hotový výrobok mohol vyviezť nežiaducemu koncovému užívateľovi.

Článok 6

Bez toho, aby bolo dotknuté nariadenie (ES) č. 1334/2000, kritériá uvedené v článku 2 tejto spoločnej pozície a konzultačný postup ustanovený článkom 4 sa uplatňujú aj na členské štáty vo vzťahu k tovaru a technológii dvojakého použitia uvedených v prílohe I nariadenia (ES) č. 1334/2000, ak existuje závažný dôvod predpokladať, že koncovým užívateľom tohto tovaru a technológie budú ozbrojené sily, vnútorné bezpečnostné zložky alebo podobné zložky prijímajúcej krajiny. Odkazy v tejto spoločnej pozícii na vojenskú technológiu alebo materiál sa považujú za odkazy aj na takýto tovar a technológiu.

Článok 7

S cieľom zabezpečiť čo najväčšiu účinnosť tejto spoločnej pozície sa členské štáty v rámci SZBP usilujú o posilnenie spolupráce a podporu zblížovania v oblasti vývozu vojenskej technológie alebo materiálu.

Článok 8

1. Každý členský štát rozošle ostatným členským štátom dôvernú výročnú správu o svojom vývoze vojenskej technológie alebo materiálu a o svojom vykonávaní tejto spoločnej pozície.

2. Výročná správa EÚ založená na príspevkoch všetkých členských štátov sa predkladá Rade a uverejňuje v sérii C *Úradného vestníka Európskej únie*.

3. Okrem toho každý členský štát, ktorý vyváža technológiu alebo materiál zo Spoločného zoznamu vojenského materiálu EÚ, uverejňuje národnú správu o svojom vývoze vojenskej technológie alebo materiálu, ktorej obsah je v súlade s uplatniteľnými vnútroštátnymi právnymi predpismi, a poskytuje informácie do výročnej správy EÚ o vykonávaní tejto spoločnej pozície, ako je ustanovené v užívateľskej príručke.

Článok 9

Na základe zásad a kritérií tejto spoločnej pozície členské štáty v rámci SZBP podľa potreby spoločne posúdia situáciu možných a skutočných príjemcov vývozu vojenskej technológie alebo materiálu z členských štátov.

Článok 10

Hoci členské štáty môžu v prípade potreby zohľadniť aj účinok navrhovaného vývozu na svoje hospodárske, sociálne, obchodné a priemyselné záujmy, tieto faktory nesmú mať vplyv na uplatňovanie uvedených kritérií.

Článok 11

Členské štáty vynakladajú čo najväčšie úsilie, aby nabádali iné štáty, ktoré vyvážajú vojenskú technológiu alebo materiál, aby uplatňovali kritériá tejto spoločnej pozície. Členské štáty si s tretími krajinami, ktoré tieto kritériá uplatňujú, vymieňajú

skúsenosti so svojimi politikami kontroly vývozu vojenskej technológie a materiálu a s uplatňovaním týchto kritérií.

Článok 12

Členské štáty zabezpečia, aby im ich vnútroštátne právne predpisy umožňovali kontrolu vývozu technológie alebo materiálu uvedeného v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ. Spoločný zoznam vojenského materiálu EÚ slúži ako orientačný bod pre vnútroštátne zoznamy vojenskej technológie a materiálu členských štátov, priamo ich však nenahrádza.

Článok 13

Ako usmernenie pre vykonávanie tejto spoločnej pozície slúži užívateľská príručka ku Kódexu správania sa štátov Európskej únie pri vývoze vojenského materiálu, ktorý podlieha pravidelnému preskúmvaniu.

Článok 14

Táto spoločná pozícia nadobúda účinnosť dňom jej prijatia.

Článok 15

Táto spoločná pozícia sa preskúma o tri roky po jej prijatí.

Článok 16

Táto spoločná pozícia sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli 8. decembra 2008

*Za Radu
predseda*

B. KOUCHNER